

сформувати комплекс рекомендацій щодо її стратегічного розвитку. Напрями реалізації даних рекомендацій можуть стати предметом подальших наукових досліджень. Результати можуть бути використані під час процесу розроблення та вибору стратегії взаємодії підприємства з ринками виробничих ресурсів.

Використана література:

1. Беленков М. І., Рагуліна І. І. Систематизація управління виробничим потенціалом цукробурякових підприємств/ Облік і фінанси АПК: бухгалтерський портал URL: <http://magazine.faaf.org.ua/sistematizaciya-upravlinnya-virobnichim-potencialom-cukroburyakovih-pidpriemstv.html> (дата звернення: 14.02.2020).

2. Доронін А. В. Ефективність виробництва цукрових буряків та цукру в Україні. *Сталий розвиток економіки*. 2013. №3. С.51-55.

3. Оченаш В. А. Ефективність виробництва цукрових буряків та цукру в Україні. *Ефективна економіка*. Дніпропетровськ, 2012. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1535> (дата звернення: 12.02.2020).

Якимчук А., д.е.н., професор,
Національний університет водного господарства
та природокористування, м. Рівне, Україна,
Якимчук О., керівник групи розрахунків
відділу бізнес-систем ТОВ «Рівненська
обласна енергопостачальна компанія»,
м. Рівне, Україна

СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ТЕНДЕНЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В КОНТЕКСТІ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ

Вступ. В процесі децентралізаційної реформи стратегічний розвиток територіальних громад є об'єктивною необхідністю і зумовлений наявністю загальносвітових, загальнодержавних, місцевих тенденцій в соціально-економічному, екологічному аспектах. Формування стратегії розвитку сприяє виникненню істотних переваг як для органів державної влади, так й самої територіальної громади. При плануванні стратегічного розвитку територій повинні поєднуватися наявні концепції державного управління, сталого розвитку, універсализму, унікалізму.

Основна частина. Узагальнення фахової літератури дозволило уточнити сутність стратегічного планування територій як складної системи державного управління, стратегічного планування соціально-економічного розвитку територій, діяльність органів державної влади, місцевого самоврядування та членів громад або їх представників щодо визначення основної мети та завдань розвитку території, послідовність конкретних дій зі розроблення стратегічних документів розвитку на регіональному, місцевому та локальному рівнях. Визначено, що задля розвитку системи стратегічного планування територій необхідна наявність механізмів державного управління (нормативно-правового,

організаційного, економічного, інформаційного, соціального) та забезпечення (методологічного, методичного, ресурсного, інформаційного) даного процесу.

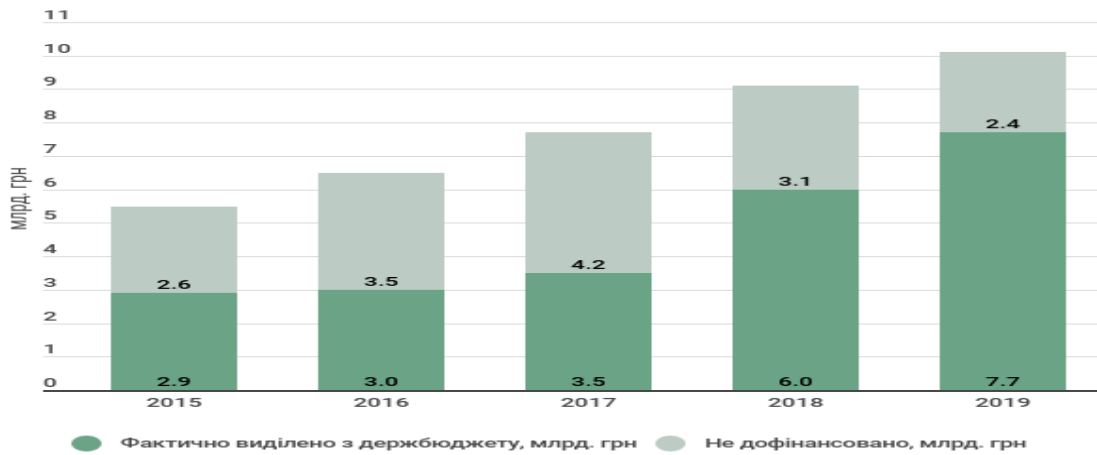
Сформовано основні проблеми методичного забезпечення стратегічного планування територій на регіональному та місцевому рівнях. Зокрема, нині відсутні єдині підходи до розробки документів стратегічного планування територій на регіональному й місцевому рівнях з точки зору розуміння змісту таких документів, обсягу й глибини розроблення, формування супутніх (роз'яснювальних) матеріалів, відомостей про джерела інформації, необхідної для аналізу й оцінок; відсутність єдиних методичних підходів до розробки документів; неузгодженість стратегічних документів різного рівня.

У дослідженні проаналізовано закордонний досвід державного стратегічного планування територій (СПТ). Визначено, що основні відмінності у вітчизняному та закордонному підходах до СПТ зумовлені відсутністю в Україні стабільної нормативно-правової, економічної основи СПТ. Зокрема, подальшому розвитку ОТГ буде сприяти прийняття спеціального Закону «Про державне стратегічне планування», але зміст цього закону потребує доопрацювання із урахуванням розроблених пропозицій і подоланням визначених недоліків. Варто впроваджувати в Україні такий закордонний досвід СПТ, як: формування «полосів росту», інтегрованих зі регіональними та світовими ринками; пріоритетний розвиток міст-лідерів і опорних міст; побудови стратегій розвитку населених пунктів згідно їх ролі у національній системі розселення; розробка інноваційних стратегій розвитку територій; укладання угод між регіональними й місцевими органами влади, органами місцевого самоврядування, тощо.

Визначено, що важливим етапом формування стратегічного плану розвитку будь-якого об'єкту планування є аналіз середовища. Це дуже складний процес, який вимагає уважного спостереження за процесами, які відбуваються у внутрішньому середовищі, оцінки факторів і виявлення тісноти зв'язку між ними, а також між сильними і слабкими сторонами у функціонуванні території, регіону та можливостями і загрозами, які пов'язані із зовнішнім середовищем. При стратегічному плануванні середовище вивчається задля того, аби визначити головні цілі розвитку й забезпечити успішне просування до визначених цілей, виробити стратегію взаємодії за елементами зовнішнього середовища, що забезпечує населенню найбільш комфортні умови життєдіяльності.

Визначено інструменти державного управління задля формування ефективної стратегії розвитку ОТГ. Окрім податкових надходжень, громади використовують матеріальну допомогу від держави на розвиток у вигляді субвенцій на формування інфраструктури ОТГ, на соціально-економічний розвиток окремих територій, кошти Державного фонду регіонального розвитку та ін. Загалом на таку матеріальну допомогу у держбюджеті-2019 було передбачено понад 14,5 млрд. грн. (рис. 1).

Кошти ДФРР

За даними про видатки Державного бюджету України в 2015-2019 роках

Рис. 2.4. Кошти Державного фонду регіонального розвитку на ОТГ

Встановлено, що кожна ОТГ щорічно має змогу отримувати кошти відразу за трьома інструментами розвитку. Субвенцію на формування інфраструктури ОТГ отримують усі без виключення ОТГ. Зокрема, для отримання фінансування з Державного фонду регіонального розвитку ОТГ повинна мати фахівця зі складання і супроводу проектів та внесок для співфінансування цих проектів. З метою збалансування розвитку усіх регіонів країни, кошти ДФРР розподіляють між регіонами наступним чином: 80% коштів – відповідно до чисельності населення, яке проживає у відповідній області та Києві, і 20% – відповідно до показника валового регіонального продукту в розрахунку на одну особу (для регіонів, у яких цей показник менше 75% середнього показника по Україні) [1-4].

Оскільки об'єднані територіальні громади після укрупнення набувають згідно із чинним законодавством більше повноважень і отримують більший ресурс, то організаційна структура апарату та виконавчих органів органу місцевого самоврядування повинна віддзеркалювати повноваження, забезпечуючи інституційно їх ефективне виконання. Кожне повноваження органу місцевого самоврядування повинно бути закріплено за певним структурним підрозділом чи посадовою особою задля забезпечення його ефективної реалізації. Кожен орган місцевого самоврядування повинен створити структурні підрозділи або посади, які йому необхідні для функціонування органу.

Висновки. План стратегічного розвитку ОТГ дозволить реалізувати принципово новий підхід до планування й управління економічного розвитку територій. Основні принципові особливості такого стратегічного плану – це відображення й реалізація інтересів територіальної громади, всебічний та системний підхід до вирішення проблем розвитку, варіантність та етапність. Кваліфіковано розроблений стратегічний план розвитку ОТГ може бути розрахований на різний період часу. Він не є чітко детермінованим і може змінюватися зусиллями постійно діючої робочої групи залежно від зміни обставин, факторів розвитку, зовнішньополітичної ситуації, тощо. Отримані в результаті децентралізації повноваження та ресурси надали органам місцевого самоврядування більше можливостей для розвитку своїх територій, створення

сучасної освітньої, медичної, транспортної, житлово-комунальної інфраструктури. Реалізація стратегії розвитку ОТГ дає поштовх до повноцінного розвитку громади, можливість поліпшити життя у кожному населеному пункті.

Використана література:

1.Методичні рекомендації щодо формування регіональних стратегій розвитку: затв. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України [Електронний ресурс]: від 29.07.2002 р., № 224. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/7uicN1022.322.0>.

2.Про Стратегію сталого розвитку "Україна - 2020" [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015. – Режим доступу до джерела : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.

3.Територіальний розвиток в Україні: розвиток агломерацій та субрегіонів. – К. : Школа, 2012. – 183 с.

4.Ткачук А. Ф. Стратегічне планування у громаді (навчальний модуль) / Анатолій Ткачук, Василь Кашевський, Петро Мавко. – К. : ІКЦ «Легальний статус», 2016. – 96 с.